

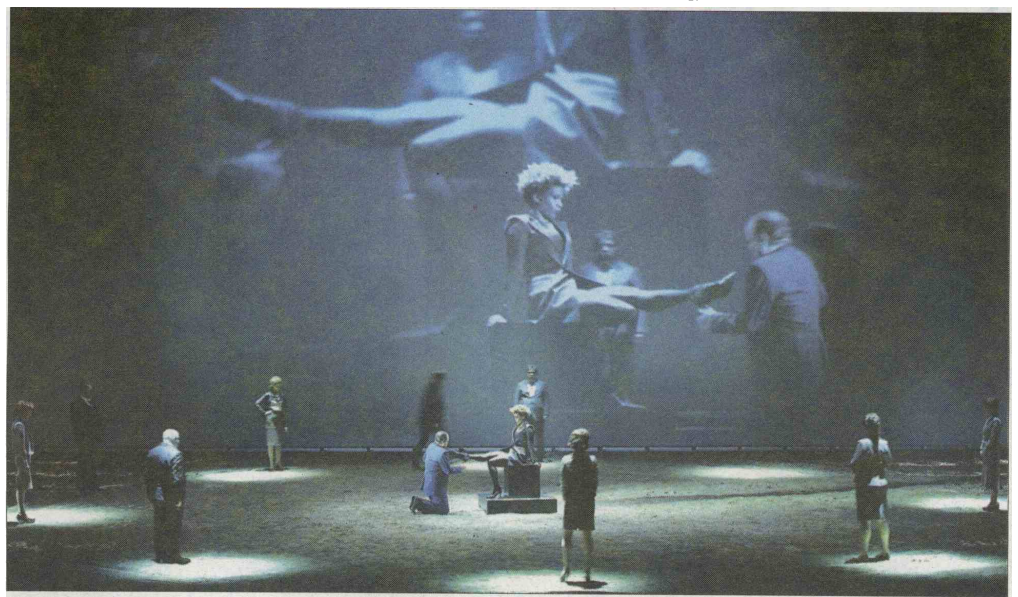
LJUBLJANA - Vrhunska postavitev Cankarjevega Pohujšanja v dolini Šentflorjanski

Preplet novih in starih sporočil

LJUBLJANA - Proti svetovnim, a predvsem slovenskim močvirjem, proti predsodkom novodobnih malomeščanov, trdnjavam ustaljenih, pomirjujočih navad: najodmevnejša uprizoritev slovenske gledališke sezone, koprodukcija SNG Drama, Mestnega gledališča ljubljanskega in Cankarjevega doma *Pohujšanje v dolini Šentflorjanski* je poklon Ivanu Cankarju v Cankarjevem duhu, saj hudomušno zareže v »čednosti« malega naroda. S priredbo dramaturginje Žanine Mirčevske in mojstrsko režijo Eduarda Milerja je predstava dosegla ubrano razmerje med razsežnostjo projekta in izbranostjo koncepta. Je aktualna brez forsiranja, zvesta duhu izvirnika in hkrati osebna, parodistična in satirična brez glumaškega pretiravanja. Spregovori o strahu pred prihodom tujcev brez banalnega moraliziranja, se znotraj meja Cankarjeve farse poigra s slovenskimi stereotipi z neizprosno ostrino, ki jo lahko premore (in prenaša) le hudomušnost satirične govornice.

Režiser je pristopil k problematični velikosti odra Gallusove dvorane brez strahu pred praznino prizorišča. Projekcije uokvirjajo prostor, dajejo prizorom več perspektiv, funkcionalno in simbolično povečajo, podvajajo like, usmerjajo pozornost gledalca v osrčje prizora. Priredbo besedila je Miler oblekel v izdelano scensko podobo Branka Hojnika in video ustvarjalca Ateja Tutte ter jo podprl z odlično, eklektično glasbeno kuliso (izvedeno v živo) Janeza Dovča, ki ima zaradi oblike in razsežnosti vsebinsko, bolj kot dekorativno ali ambientalno vlogo.

Uprizoritev oriše glavne like in nakaže ostale, ki bi itak poudarjali osnovni koncept. Pomenljiva je tudi združitev likov Petra in Zlođeja, s katero se je režiser izognil nadomestitvi pokojnega Jerneja Sugmana in dal Petru ambigviteto dvojne, enigmatične narave, ki mu jo Šentflorjanci pripri-

V predstavi odigravo pomembno vlogo tudi video projekcije in glasba

PETER UHAN

sujejo in jo igralec Uroš Smolej obvlada v mnogih niansah. Jacinta ne potrebuje besed, da bi kot družica umetnika potepuha izstopala s skrivnostno privlačnostjo. Temnopolta plesalka Maša Kažao Knez je idealno utelesila drugačnost plešoče lepote v odnosu do sivga okolja, z eksotičnim izgledom kot tudi s telesno govornico, saj je ravno telo Jacinte vir pregrešnih misli rodoljubov. Glasba in gib zaznamujeta lik z dovolj močnim podtekstom: uporniška moč rock glasbe obarva koreografsko izvedbo znanega prizora poljuba noge (v glamurozni obliki spota), njen zadnji ples pred »tlačani« pa se pomenljivo preljuje iz staroevropskega preludija za violončelo solo v barvite afriške ritme. Tudi Šentflorjanci imajo glasbo, ki jih zaznamuje zdaj z (elektronskimi) odsevi orgelskih in torej cerkvenih tonov, zdaj s pečatom ljudske in narodnozabavne glasbe, ko vsi

skupaj pojejo in grabijo ljubljeno »zemljico« gospodarja-sleparja.

Satirična moč predstave se odraža tudi v zbadljivo komičnih detajlih, s katerimi se publika smeje Šentflorjancem, včasih pa Šentflorjanci držijo publiki zrcalo kot v prizoru rodoljubnega govora Petra iz pulta Cankarjevega doma in pravzaprav sleherne, za javno zavest in osebno vest »prepotrebne« proslave. Domoljubni, moralni govori so specialiteta Župana, ki prvi podleže izsiljevanju Petra zaradi dvoma o nezakonskem otroku, ki ga je nekdo pred 25 leti zapustil pod vrbo. O njegovi pretirani vnemi, ki je sorazmerna moralnemu nelagodju, je zelo kredibilno spregovorila kreacija Primoža Pirnata. Županja pa je bila Iva Krajnc.

Šentflorjanci ograjujejo domači kraj, ga skušajo ščititi pred zunanjim svetom, segajo tujcem v roko skozi

ozke odprtine kovinske mreže. Na drugi strani meje stoji Peter, z njim pa tudi učitelj Šviligoj, ki ne skriva grehov in je sposoben prepoznati lepoto, čeprav z naivnim pogledom. V njegovo diskretno, a trdno, plemenito držo se je poglobil Igor Samobor. Ostale like so kljub bolj redkim besedam, značjsko jasno označile kreacije Lotosa Vincenca Šparovca, Maše Derganc, Jane Zupančič, Nine Valič, Gašperja Jarnija, Rosane Hribar in Gregorja Čušina. Popotnik je bil mladi Nik Škrlec.

Cankar je avtobiografsko postavil umetnika kot nasprotje Šentflorjancev, v današnjem svetu pa so se pred lepo fasado zahodne družbe postavile drugačne »grožnje«, ki jih je odlična predstava znala tolmačiti s prepričljivim prepletanjem novih in starih sporočil. Včeraj kot danes pa bo čednost doline ostala »neomajana in neomajna«. (rop)